



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 15 kwietnia 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.12.2024.MS

Pani  
**Wioletta Pawluk**  
Dyrektor  
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej  
w Sulikowie

### Wystąpienie pokontrolne

W dniach 6 – 8 lutego 2024 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sulikowie, zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 6 lutego 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2024 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Wioletta Pawluk, która w okresie 1–31.05.2018 r. pełniła obowiązki Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie, a od dnia 1.06.2018 r. jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie.

Pani Wioletta Pawluk ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 19 marca 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),

- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego – do 31 grudnia 2023 r. (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor GOPS w Sulikowie na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Sulików Nr II.379.2018 z dnia 1 czerwca 2018 r. wydawał decyzje administracyjne potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8, 9, 12 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada 2023 r. w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Ustalono, że Gmina Sulików w okresie objętym kontrolą nie prowadziła mieszkań chronionych, jak również na dzień kontroli nie prowadziła mieszkania treningowego lub wspomaganego. Jak zapewnił Dyrektor Ośrodka, będą podjęte czynności zmierzające do utworzenia mieszkania treningowego ze środków własnych gminy.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a począwszy od 1.11.2023 r. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowywania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej, wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenia i realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Sulików nie realizowała zadania dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (art. 17 ust. 2 pkt 2) oraz nie organizowała i nie świadczyła usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (art. 17 ust. 2 pkt 2a ustawy), ponieważ nie wpłynęły wnioski o taką formę pomocy.

Gmina Sulików nie posiada na swoim terenie domu pomocy społecznej ani ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu,

położonych możliwie najbliżej ich miejsca zamieszkania. GOPS w Sulikowie nie realizował zadania dotyczącego przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego, wprowadzonego przepisem prawnym sformułowanym w artykule 17 ust. 2 pkt 3a ustawy, który wszedł w życie z dniem 1.11.2023 r., z uwagi na brak wniosków/potrzeb w tym zakresie.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizowała zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy, dotyczące realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Również realizowane było zadanie dotyczące zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, wprowadzone przepisem prawnym sformułowanym w artykule 18 ust. 1 pkt 10 ustawy, który wszedł w życie z dniem 1.01.2024 r. (W 2023 r. objętym kontrolą GOPS w Sulikowie realizował powyższe zadanie w oparciu o art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
  - przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),
  - wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9)
- nie były realizowane, ponieważ jak wyjaśnił Dyrektor GOPS, w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano potrzeb/wniosków w powyższych sprawach.

Gmina Sulików nie prowadziła i nie rozwijała infrastruktury środowiskowych domów samopomocy (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Jednakże, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w razie potrzeby mieszkańcy Gminy Sulików mogą być kierowani do Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Zgorzelcu przy ul. Pułaskiego 11-13.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor GOPS w Sulikowie nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5 ustawy), jednakże pracownicy socjalni udzielali niezbędnych informacji w powyższym zakresie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności (art. 110 ust. 5 ustawy), jednakże pracownicy socjalni udostępniali druki i udzielali niezbędnej pomocy przy składaniu przez klientów wniosków o ustalenie niezdolności do pracy.

Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor oraz Zastępca Dyrektora GOPS w Sulikowie spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł otrzymywało trzech pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku świadczących pracę socjalną w środowisku i przeprowadzających rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki (3 osoby/3 etaty). Pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku na czas określony od 9.01.2023 r. do 9.02.2023 r. w wymiarze 1/2 etatu otrzymał dodatek w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy. Dodatek, o którym wyżej mowa, nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Sulików zamieszkały przez 5 783 mieszkańców, w tym 139 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (wg stanu na dzień 31.12.202 r.) oraz 5 777 mieszkańców, w tym 74 rodziny i osoby samotnie gospodarujące, objęte pracą socjalną (wg stanu na dzień 6.02.2024 r.).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sulikowie na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy, ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych (art. 110 ust. 12 ustawy).

W przypadku GOPS w Sulikowie na dzień kontroli spełniony był wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych zarówno w stosunku do liczby mieszkańców, jak i w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy – środki z Funduszu Pomocy,
- posiłki dla dzieci i młodzieży na podstawie decyzji administracyjnych – środki z Funduszu Pomocy,

- zasiłki stałe w oparciu o art. 37 ustawy o pomocy społecznej – środki z Funduszu Pomocy,
- zasiłki celowe w oparciu o art. 39 ustawy o pomocy społecznej – środki z Funduszu Pomocy.

GOPS w Sulikowie w okresie objętym kontrolą nie realizował wsparcia w zakresie: pomocy psychologicznej, posiłku dla osób dorosłych, opłacania składki zdrowotnej, zasiłku okresowego, pobytu w dps, sprawienia pogrzebu, ponieważ nie było zgłaszanych potrzeb w tym zakresie.

Ponadto ustalono, że Dyrektor oraz Zastępca Dyrektora GOPS w Sulikowie posiadali upoważnienie wydane przez Wójta Gminy Sulików do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla Obywateli Ukrainy, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanej sprawie nr 2 (A.B.) wniosek z dnia 10.11.2023 r. o udzielenie pomocy nie został oznaczony datą wpływu do Ośrodka.

Zgodnie z art. 61 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego, zwanej dalej „k.p.a.” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.) datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane dokumenty należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, złożenia kompletu dokumentów, a tym samym ustalenia, od kiedy przysługuje pomoc.

2. W ww. sprawie w rodzinnym wywiadzie środowiskowym część IV z dnia 27.04.2023 r., w części D zatytułowanej Plan pomocy i działań na rzecz osoby i rodziny – rodzaj i zakres – m.in. wpisano: „Proponuję przyznać pomoc w formie zasiłku celowego na opłacenie energii elektrycznej, zakup chemii gospodarczej w okresie od 1.05.2023 r. do 31.05.2023 r. w wysokości 300,00 zł m-nie, zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej. Płatność nastąpi w miesiącu maju br.” oraz w części – Uwagi kierownika jednostki pomocy społecznej – m.in. wpisano „Przyznaję pomoc w formie: zasiłku celowego w miesiącu maju 2023 r. (...)” w sytuacji, gdy w dniu 28.04.2023 r. decyzją znak: GOPS.PS.4203.25.2023.DS przyznano Stronie prawo do zasiłku celowego na wniosek o udzielenie pomocy złożony w dniu 27.04.2023 r. Tym samym, w świetle



zgrupowanych dokumentów, przyznano Stronie pomoc w miesiącu kwietniu z wypłatą w miesiącu maju, a nie jak wpisano w wywiadzie środowiskowym w miesiącu maju.

3. W ww. sprawie w rodzinnym wywiadzie środowiskowym część IV z dnia 13.11.2023 r., w części D zatytułowanej Plan pomocy i działań na rzecz osoby i rodziny – rodzaj i zakres – m.in. wpisano: „Proponuję przyznać pomoc w formie zasiłku celowego w XII.2023 w wys. 300 zł na zakup leków, obuwia, środków czystości i bielizny osobistej zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej” oraz w części – Uwagi kierownika jednostki pomocy społecznej – m.in. wpisano „Przyznaję pomoc w formie: zasiłku celowego w grudniu 2023 r. (...)” w sytuacji gdy w dniu 14.11.2023 r. decyzją znak: GOPS.PS.4203.98.2023.DJ przyznano Stronie prawo do zasiłku celowego na wniosek o udzielenie pomocy złożony w dniu 10.11.2023 r. Tym samym, w świetle zgromadzonych dokumentów przyznano Stronie pomoc w miesiącu listopadzie z wypłatą w miesiącu grudniu, a nie jak wpisano w wywiadzie środowiskowym w miesiącu grudniu.
4. W sprawie nr 3 (S.G.) w rodzinnym wywiadzie środowiskowym część IV z dnia 30.06.2023 r. w części D zatytułowanej Plan pomocy i działań na rzecz osoby i rodziny – rodzaj i zakres – m.in. wpisano: „Zasiłek celowy w wysokości 350,00 zł na dofinansowanie dopłaty należności za energię elektryczną i innych opłat mieszkaniowych oraz kosztów leczenia i zakupu środków czystości, odzieży i obuwia – art. 8 ust. 1, art. 39 ust. 1-2 ustawy o pomocy społecznej” oraz w części – Uwagi kierownika jednostki pomocy społecznej – m.in. wpisano: „Przyznaję pomoc w formie zasiłku celowego w lipcu 2023 r. (...)”. W sytuacji gdy w dniu 30.06.2023 r. decyzją znak: GOPS.PS.4203.43.2023.DJ przyznano stronie prawo do zasiłku celowego na wniosek o udzielenie pomocy złożony w dniu 27.06.2023 r. Tym samym, w świetle zgromadzonych dokumentów przyznano Stronie pomoc w miesiącu czerwcu z wypłatą w miesiącu lipcu, a nie jak wpisano w wywiadzie środowiskowym w miesiącu lipcu.

W odniesieniu do wszystkich trzech zawartych wyżej nieprawidłowości opisanych w pkt 2 – 4 stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione, zgodnie z zastaną w miejscu zamieszkania Strony sytuacją. Wywiad winien w pełni odzwierciedlać warunki/okoliczności, w których został przeprowadzony. Powinny

w nim zostać zawarte informacje przekazane przez Stronę, mające wpływ na prawo do świadczeń. Winna na nim widnieć pieczęć i podpis pracownika socjalnego oraz podpis Strony ze wskazaniem daty, zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym, za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie. Powyższe wynika z § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893) oraz art. 75 § 1 k.p.a.

W sprawach dotyczących przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (A.W.) decyzje administracyjne znak: GOPS.PS.4211.66.2023.DJ, GOPS.PS.4203.57.2023.DJ, GOPS.PS.4202.214.2023.DJ z dnia 18.08.2023 r. zostały odebrane przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na ww. decyzjach widnieją tylko podpisy Wnioskodawcy.

Właściwe doręczenie decyzji/pisma ma kluczowe znaczenie dla ich wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne i inne pisma należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

Zgodnie z art. 46 § 1, § 2 k.p.a. odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Jeżeli odbierający pismo uchyli się

od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu.

Nieprawidłowe, czyli niezgodne z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego doręczenie pisma, od którego rozpoczyna bieg termin procesowy, należy uznać za naruszenie zasady oficjalności doręczeń pism, mogące spowodować pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. Prawidłowość postępowania organu w tym zakresie podlega także kontroli ze strony sądu administracyjnego. Niezgodne z przepisami postępowania administracyjnego doręczenie pisma (decyzji, postanowienia) może być uznane przez Sąd w konkretnych okolicznościach sprawy za pozbawione znaczenia prawnego i uzasadniające stwierdzenie, że do doręczenia doszło w innej dacie, niż to przyjmuje organ, albo że w ogóle nie doszło do doręczenia. Wynika to z obowiązującej w postępowaniu administracyjnym zasady, że decyzja administracyjna wywiera skutki prawne od daty jej doręczenia lub ogłoszenia. Zatem doręczenie wszelkiego rodzaju pism, a zwłaszcza rozstrzygnięć organów administracji publicznej, powinno następować z datą pewną, potwierdzoną osobiście przez adresata decyzji (*teza z Wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 8 maja 2018 r. II SA/Kr 264/18*).

Ponadto zgodnie z treścią art. 110 § 1. k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

2. W sprawie nr 1 (A.W.) w podstawie prawnej decyzji administracyjnej przyznającej pomoc w formie zasiłku okresowego, zasiłku celowego oraz w formie opłacenia posiłków nie powołano art. 7 pkt 12, art. 17 ust. 1 pkt 16a dotyczących pomocy po opuszczeniu zakładu karnego w sytuacji, gdy osobie udzielano wsparcia z tego powodu.

Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

3. W ww. sprawie w podstawie prawnej i w uzasadnieniu decyzji administracyjnych znak: GOPS.PS.4202.214.2023.DJ, GOPS.PS.4203.57.2023.DJ, GOPS.PS.4211.66.2023.DJ z dnia 18.08.2023 r. powołano wniosek z dnia 18.08.2023 r., którego nie było w aktach sprawy. Wymienione wyżej decyzje wydane były w oparciu o wniosek złożony w dniu 14.08.2023 r.

Analogicznie, jak w wyżej opisanej nieprawidłowości - art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna i uzasadnienie. Pierwszy z wymienionych elementów decyzji winien zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Drugi z elementów - uzasadnienie decyzji winno być formułowane ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją i ustalonym stanem faktycznym. Należy w nim wskazywać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

4. W sprawie nr 1 (A.W.) w wywiadzie środowiskowym cz. I z dnia 13.10.2023 r. w części I. Diagnoza sytuacji osoby lub rodziny i wnioski pracownika socjalnego – zasadność udzielenia pomocy, nie zaznaczono przesłanki pod pkt 12, tj. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego pomimo, że udzielono pomocy m.in. z tej przyczyny.

Analogicznie, jak w sprawach zasiłków celowych - wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione, zgodnie z zastaną w miejscu zamieszkania Strony sytuacją. Wywiad winien w pełni odzwierciedlać warunki/okoliczności, w których został przeprowadzony. Powinny w nim zostać zawarte informacje przekazane przez Stronę, mające wpływ na prawo do świadczeń. Winna na nim widnieć pieczęć i podpis pracownika socjalnego oraz podpis Strony ze wskazaniem daty

zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym, za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie. Powyższe wynika z § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893) oraz art. 75 § 1 k.p.a.

5. W sprawie nr 2 (S.Z.) w podstawie prawnej decyzji administracyjnej przyznającej pomoc po opuszczeniu zakładu karnego w formie zasiłku celowego (decyzja znak: GOPS.PS.4203.132.2023.AP z dnia 13.12.2023 r.) oraz zasiłku celowego na zakup żywności z programu „Posiłek w szkole i w domu” (decyzja znak: GOPS.PS.4207.202.2023.AP z dnia 13.12.2023 r.) nie powołano przepisów dotyczących pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, tj. art. 7 pkt 12 i art. 17 ust. 1 pkt 16a.

Analogicznie, jak w sprawie nr 1 (A.W.) opisanej w pkt 2 oraz w wyżej opisanej w pkt 3 nieprawidłowości - art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

**W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:**

1. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.
2. Brak oznaczenia wniosku datą wpływu do Ośrodka.
3. Nierzetelne sporządzanie wywiadów środowiskowych.
4. Błędny sposób doręczenia decyzji administracyjnej.
5. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych.

**Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia kontrolne:**

1. Doprowadzenie do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: do dnia 31 sierpnia 2024 r.

2. W celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania, wnioski o udzielenie pomocy składane do organu administracji publicznej należy oznaczać datą wpływu.

Podstawa prawna: art. 61 § 3, w związku z art. 75 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Wywiady środowiskowe, będące szczególnym środkiem dowodowym, mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, których organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc, sporządzać rzetelnie, starannie i terminowo. Wypełniać poszczególne części wywiadu i potwierdzać podpisem ze wskazaniem daty, zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 4 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 8932) oraz art. 75 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej, dopilnować, aby odbierający

pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023, poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

## POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO  
*Ewa Orlinacz*  
Zastępca Dyrektora  
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Sulików
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU  
Kontrola Finansów w Pomocy Społecznej  
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej  
*E. Sulik*  
Ewelina Sulik

